Inventarisatie aandachtspunten
duurzame warmteoplossingen startbuurten Rozendaal

Inleiding

In de Transisitie Visie Warmte van Rozendaal (TVW) is aangegeven dat in de gecombineerde buurten De Moestuin, Leermolens Enk en Omgeving Delhoevelaan concrete kansen liggen voor een collectief warmte alternatief. Samen met woningcorporatie Portaal, netbeheerder Liander, werkgroep Duurzaam Rozendaal en betrokken bewoners van de Moestuin, Leermolens Enk en Omgeving Delhoevelaan onderzoeken we wat de mogelijkheden zijn voor duurzame warmte in deze zogenoemde *startbuurten*. De uitwerking daarvan krijgt zijn weerslag in een Buurtuitvoeringsplan.

De overgang naar duurzame warmteoplossingen is voor onze inwoners een zeer ingrijpende, omgeven door veel onzekerheden in techniek, regelgeving, governance, autonomie, keuzevrijheid energieleverancier, al dan niet onderdeel worden van een collectief systeem, etc. Het is een keus die onze inwoners moeten gaan maken en de aankomende decennia aan vast zitten met grote consequenties. In landelijke berichtgeving over wijken die ook in dit proces verkeren zien we naast positieve voorbeelden ook dat zaken fout kunnen gaan op proces, governance, kosten, techniek of besluitvorming waarbij uiteindelijk bewoners de dupe zijn.

Doelstelling Raadswerkgroep “kaders warmteoplossingen startbuurten” (KWS)

De Rozendaalse raad wil maximaal betrokken zijn bij het burgerparticipatieproces en het proces om te komen tot een voorstel voor de raad. Hiervoor overlegt de wethouder regelmatig met de raadswerkgroep KWS over de voor de Raad benodigde informatievoorziening. In de afgelopen periode is in dialoog met de raadswerkgroep in beeld gebracht op welke onderdelen additionele kaderstelling benodigd is en op welke onderdelen extra informatie wenselijk is ten behoeve van de besluitvorming over het Buurtuitvoeringsplan.

Inventarisatie onderwerpen van belang voor de Raad

De tabel hieronder presenteert geïnventariseerde onderwerpen van de raadswerkgroep. Deze zijn op 7 november en 22 december 2022 met de wethouder en de ambtelijk adviseur duurzaamheid besproken en verder geduid.

Niet alle informatie kan nu concreet gemaakt worden. De onderwerpen die nog niet concreet gemaakt kunnen worden, worden in het proces en naar de ingehuurde adviesbureaus meegenomen. Er zijn geen zaken waar fundamenteel verschillend over gedacht wordt. De zaken die concreet zijn en waarover overeenstemming bestaat worden door de wethouder meegenomen in een notitie voor vaststelling in de Raad.

Aanvullende kaders (zie kolom “kader”) worden door de gemeenteraad vastgesteld. De aanvullende informatiebehoefte (zie kolom “info”) wordt meegenomen bij het proces voor het opstellen van het buurtuitvoeringsplan.

Onderwerp	info	kader
Voldoende informatie voor een keuze tussen alternatieven		
• In de basis heeft een inwoner de keuze: 1. Individueel verduurzamen; 2. In het collectieve systeem meegaan; Onder het individueel verduurzamen valt bijvoorbeeld ook het doorgaan met “no regret” maatregelen ter verduurzaming van de eigen woning in afwachting van nieuwe technieken. Onze inwoners moeten in het proces voldoende en kwalitatief goede informatie krijgen over de 2 alternatieven.		**X**
• Voor meerdere woningtypen wordt een individuele oplossing uitgewerkt voor vergelijkbare verduurzaming als het collectieve systeem.		**X**
• De toekomst is op onderdelen onzeker en onbekend. Meest afwijkende maar bekende toekomstige technologie is verwarming op waterstof via een hybride warmtepomp – Wij stellen voor deze oplossing mede in beeld te brengen als invulling van het “individuele” scenario.	**X**	
• Alle alternatieven hebben een financiële uitwerking (kosten inwoner) op basis van warmte equivalent aardgasgebruik in Rozendaalse buurt voor een gemiddeld en extreem weerjaar.		**X**
• De toekomstige warmteoplossing is CO_2 neutraal. Bij de meeste collectieve warmtesystemen worden uitzonderlijke pieken opgevangen door een soms niet CO_2 neutraal back-up systeem. In het onderzoek naar een collectief buurt warmtesysteem streven we naar de haalbaarheid van een warmtesysteem dat de huizen warm kan houden zonder dat daar bijstook van fossiele brandstoffen voor nodig is.		**X**
• Inwoners kunnen niet terug naar gas/waterstof of individuele oplossing als collectief niet bevalt.	**X**	
• Suggestie is te onderzoeken of een door de overheid en bedrijfsleven gesubsidieerde pilot op een duurzaam warmtesysteem mogelijk is. Een pilot is normaal gesproken voor een beperkte tijd en kent een terugval scenario naar de huidige warmteoplossing bij tegenvallende resultaten en aan het einde van de pilot.	**X**	
Verplichting tot deelname collectief systeem		
• Inwoners worden niet verplicht tot het deelnemen aan een collectieve oplossing. Ook worden zij nog niet verplicht tot een (gelijkwaardige) individuele verduurzaming van de warmtevraag. Dit is in lijn met het bestaande kader en coalitieakkoord: voor 2030 geen huizen verplicht van het aardgas.		**X**
• Achtergrond info: Als er te weinig inwoners instappen in een collectief systeem is het minder haalbaar. Dit geeft veel discussie over wanneer er sprake kan zijn van dwingende overstap naar het collectieve systeem.		
Governance en eigendom collectief warmtesysteem In deze fase van het proces is het nog te vroeg om hier al uitspraken over te doen. We nemen het mee in de uitwerking en werken de opties gaandeweg het proces verder uit.		
• Kaders over eigendom en besturing van een collectief systeem dienen gedurende het proces nader te worden uitgewerkt Bijvoorbeeld wie wordt (deel)eigenaar van het systeem? Gemeente, inwoners, of enkel een commerciële partij?		**X**

• Moeten bewoners het recht hebben om warmte/koude aan het systeem te kunnen leveren waardoor zij zowel leverancier als afnemer kunnen zijn.	**X**	
• Wat zijn de kaders rondom leverancier lock-in warmtelevering – bijvoorbeeld één leverancier die prijsstelling en performance levering bepaalt. Of de borging op prijs via tender of meederheidsbelang etc . Deze aandachtspunten nemen we mee in de verdere uitwerking.	-	-
Financiering vanuit gemeente In deze fase van het proces is dit nog onduidelijk. We nemen het mee in de uitwerking en komen er later in het proces op terug door het benoemden van opties.		
• Kaders voor bijdrage gemeente aan collectieve oplossing en aansluitkosten woningen (BAK)	-	-
• Kaders voor bijdrage gemeente aan individuele duurzame warmte oplossingen.	-	-
Kwaliteit en duurzaamheid warmtesysteem ontwerp		
• Achtergrond Info: de huidige warmtevoorziening op aardgas is in staat huizen met een G-label gedurende meerdere dagen bij min 17 ^{0}C te verwarmen tot minimaal 21 graden binnentemperatuur. De gemiddelde beschikbaarheid van de aardgasvoorziening is 99.99986%. Dit is een van de beste performances in Europa en de standaard waar inwoners aan gewend zijn. Wat worden de performance kaders voor een alternatief systeem, in samenhang met de vereiste isolatiegraad van de woningen voor een effectieve dimensionering.	**X**	
• Minimale buitentemperatuur waarbij intern alle woningen tot 21 graden verwarmt kunnen worden? Onder welk isolatielabel?	**X**	
• Minimaal isolatielabel om aangesloten te kunnen worden op het duurzame warmtesysteem?	**X**	
• Veel warmtesystemen werken met seizoensopslag en hebben daardoor een beperkte buffer voor veel koude dagen. Kader: hoeveel koude dagen kunnen verzorgd worden? Mogelijk dit uit te drukken in graaddagen (conform KNMI berekening) die gefaciliteerd kunnen worden waarbij alle woningen intern op 21 graden verwarmt kunnen worden. Langjarig gemiddelde in NL is 2332 graaddagen.	**X**	
• Veel warmtesystemen werken met een back up systeem en/of hulpketels die tevens bedoeld zijn om pieken in de warmtevraag op te vangen. Indien deze systemen worden gevoed door fossiele brandstoffen is de warmtevoorziening niet en/of althans minder CO_2 neutraal.	**X**	
• We streven naar een zo hoog mogelijke graad van zelfvoorzienendheid van de energievoorziening. Daarvoor is het ook van belang dat de benodigde energie zoveel mogelijk lokaal wordt opgewekt. Hierbij sluiten we aan bij de doelstellingen van de RES regio Arnhem-Nijmegen.	**X**	
• Beheersfase – reserves financieel – afsluiten bij wanbetaling – grote investeringen.	**X**	
• Impact op ruimtelijke omgeving moet passen in de op te stellen omgevingsvisie.		**X**